

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
IASI

Frazeologie biblică românească. Corpus adnotat și studiu lingvistic (Romanian biblical phraseology. Annotated corpus and linguistic study)

Scopul proiectului

Proiectul constă în realizarea unui corpus electronic de texte biblice, adnotat la nivelul unităților frazeologice, care să cuprindă *Biblia de la 1688*, versiunile manuscrise reprezentând primele traduceri românești integrale ale textelor veterotestamentare (*Ms. 45* și *Ms. 4389*) și *Noul Testament de la Bălgrad* (1648). Proiectul are un pronunțat caracter interdisciplinar, îmbinând cercetarea fundamentală, teoretică (studierea raporturilor între expresiile biblice din versiuni românești succesive, stabilirea unei tipologii etc.), cu o componentă practică (realizarea unui corpus adnotat de texte alinate la nivel de verset și a unei baze de date electronice conținând variantele unităților frazeologice din corpusul paralel). Se urmărește valorificarea rezultatelor obținute până acum în cadrul proiectului *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, foarte utile fiind atât transcrierile versiunilor manuscrise și a Bibliei tipărite la 1688, însoțite de indice, cât și baza documentară din cadrul Centrului de Studii Biblico-Filologice „*Monumenta Linguae Dacoromanorum*”, ce cuprinde studii și articole de filologie și hermeneutică biblică, de paleografie chirilică românească, ediții de referință ale Bibliei în limba română și în alte limbi, dicționare și instrumente de lucru.

Relevanța și originalitatea conținutului științific

În cercetările dedicate frazeologiei contrastive care investighează unitățile frazeologice cu o vastă răspândire în diferite limbi (GRECIANO 2000, KORHONEN *et al.* 2010 etc.), expresiile cu originea în Biblie ocupă un loc semnificativ, înscriindu-se în sfera preocupărilor pentru adunarea materialului frazeologic de sorginte biblică, din perspectivă diacronică și sincronică. Există, de exemplu, un inventar al expresiilor biblice în limba germană (cf. PIIRAINEN, 2010, p. 18, dintre cele aproximativ 150 de astfel de expresii în limba germană, doar 43 sunt răspândite în majoritatea limbilor europene). Tot pe terenul limbii germane se dezvoltă, începând cu 2007, la

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
IASI

Universitatea din Trier, proiectul *Historische Formelhafte Sprache und Traditionen des Formulierens* (HiFoS), având ca scop realizarea unei baze de date electronice care să conțină variante ale unităților frazeologice din diferite stadii ale limbii, expresiile de sorginte biblică fiind foarte bine reprezentate în texte din registre stilistice diferite. (v. FILATKINA, 2010).

Un corpus electronic de texte vechi în limba română, adnotat la nivel morfologic și lexical, este în curs de dezvoltare în cadrul proiectului *Monumenta linguae Dacoromanorum*. Indicele stabilit pe baza adnotărilor conține elementele lexicale, cu specificarea valorii morfologice și a ocurențelor (trimitere la text, capitol și verset), fără a oferi însă și informații privind modul în care apar aceste cuvinte în sintagme sau expresii. Proiectul de față propune adăugarea unui alt nivel de adnotare, prin marcarea unităților frazeologice. Date fiind particularitățile lingvistice ale textelor avute în vedere, precum și particularitățile semantice ale unităților frazeologice, o adnotare completă și corectă a unităților frazeologice nu se poate realiza, deocamdată, decât manual, prin parcurgerea efectivă a textelor paralele. Rezultatul va fi un corpus mult mai rafinat și o bază de date cu expresiile echivalente din versiunile biblice paralele, acestea constituind instrumente foarte utile în aplicațiile ulterioare din domeniul lingvisticii corpusului, dar și în cercetarea fundamentală, facilitând accesul la informații de ordin lexical și frazeologic, indicând posibile probleme de traducere sau marcând cazurile de sinonimie frazeologică. Aprofundarea acestor aspecte se va realiza pornind de la studiile filologice din volumele apărute până acum în seria *Monumenta linguae Dacoromanorum*, dar și de la alte lucrări care tratează aceasta problematică (ARVINTE, 1993; MUNTEANU, 1990, 2008 etc.).

Bibliografie selectivă:

ARVINTE, 1993 = Vasile Arvinte, *Constructii perifrastice in Biblia de la Bucuresti (1688), in ms. 45 si in ms. 4389*, in *Studii si cercetari lingvistice*, XLIV, nr. 3, Bucuresti, 1993, p. 177–181.

FILATKINA, 2010 = Natalia Filatkina, *Historical phraseology of German: Regional and global*, in *Korhonen et al.* 2010, p. 143-151.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MIPIOSDRU

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
IASI

GRECIANO 2000 = Gertrud Greciano (Ed.), *Micro- et macrolexèmes et leur figement discursif*, Editions Peeters, Louvain / Paris, 2000.

KORHONEN *et al.* 2010 = Jarmo Korhonen et al. (Hg.), *Phraseologie global – areal – regional*, Gunter Narr Verlag, 2010.

MUNTEANU, 1990 = Eugen Munteanu, *Tipuri de calcuri lexicale in Biblia de la Bucuresti (1688) si in versiunile preliminare contemporane (cu exemplificari din Cartea intelepciunii lui Solomon)*, in *Analele Stiintifice ale Universitatii Alexandru Ioan Cuza din Iasi (Serie Noua)*, Lingvistica, Tomul XXXVI, Anul 1990, p. 59-112.

MUNTEANU, 2008 = Eugen Munteanu, *Lexicologie biblica romaneasca*, Editura Humanitas, Bucuresti, 2008.

PIIRAINEN, 2010 = Elisabeth Piirainen, *Common features in the phraseology of European languages: Cultural and areal perspectives*, in Korhonen *et al.* 2010, p. 15-29.

Obiective generale

1. Obținerea unui corpus de texte biblice în limba română veche, în care să fie marcate unitățile frazeologice.
2. Realizarea unei baze de date de unități frazeologice, care să conțină structurile echivalente din textele paralele menționate.
3. Studiul lingvistic.

Principalele rezultate preconizate sunt:

1. resursele electronice construite în cadrul proiectului: corpusul electronic cu adnotările unităților frazeologice în Biblia 1688, NTB 1648, Ms. 45 și Ms. 4389 și baza de date realizată prin extragerea automată a acestor unități anterior adnotate;
2. publicarea unor lucrări în reviste de specialitate și în volume ale unor conferințe în domeniu.